

Valitsus peab tegema neljapäeval õige otsuse

Agne Kuimet

Arengukoostöö Ümarlaua tegevjuht

Viimaste päevade sündmused Afganistanis on pannud eluohtlikku olukorda need afgaanid, kes on viimase kahe kümnendi jooksul teinud koostööd välisriikidega, seejuures Eesti Välisministeeriumi ja vabaühendustega.

Ülehomme toimub vabariigi valitsuse istung seoses Eesti kohalike koostööpartnerite julgeolekuolukorraga Kabulis - kas ja kuidas toimetada riigist välja muu hulgas kuus isikut (kellest kahel on pered), kellega Välisministeerium ja Eesti vabaühendused on teinud läbi aastate tihedat koostööd. Tegemist on inimestega, kelle elud on otseselt ohus, mitte sest nad võitlesid Talibani vastu, vaid lihtsalt seetõttu, et nad töötavad Eesti arengukoostöö vahenditest rahastatud naiste tervise ja tüdrukute hariduse projektides. Ehk valdkondades, mida Taliban kindlasti heaks ei kiida.

Koostööpartnerite nimekirja on Välisministeeriumile esitanud kohapeal tegutsevate organisatsioonide Eesti-poolne partner MTÜ Mondo. Detailne nimekiri koos vajalike andmetega esitati ministeeriumile juba pühapäeval, seega juba pool nädalat on nimeliselt teada kaitset vajavad isikud, kuid Eesti poolseid tegusid järgnenud ei ole. Seda olukorras, kus lennuühendus Kabuliga on päev päevalt ebatõenäolisem ja evakuitsiooni planeerimine keerulisem. On arusaamatu, millist täpset abivajajate arvu ja nimekirja veel valitsuse tasandil oodatakse.

Seoses iga tunniga eskaleeruva kriisi tõttu Kabulis on mitmed riigid (nt USA, Soome, Leedu, Poola, Tšehhi) vastava otsuse juba teinud ning inimeste evakueerimist läbi viimas. Kuna väljavaade inimesi maalt välja saada halveneb iga päevaga, võib valitsuse plaan arutada teemat neljapäeval, "too little, too late". Riigikogu väliskomisjon kutsus erakorralise istungi kokku juba esmaspäeval, samuti olid oma kindla sõna esmaspäevaks välja öelnud nii president kui peaminister. Mõlemad rõhutasid, et inimesed, kelle elu ja turvalisus on Eestiga koostöö tegemise tõttu ohus, peavad saama Eestis turvalise koha, sest me võlgneme neile seda. Peaminister Kaja Kallas sõnul on Eesti valmis vastu võtma kuni kümme Afganistanist evakueeritud

inimest ning selle arvu sisse kuuluvad nii ELi kui ka NATOga koostööd teinud inimesed ja nende vahetud pereliikmed ning lisaks vabaühendustega koostööd teinud isikud.

Loodetavasti teeb valitsus neljapäeval kiire ja õiglase otsuse seoses kõigi Eesti koostööpartneriga, kelle elu on ohus olnud juba mõnda aega. Ning et ei otsustata mitte ainult seda, kas ja kellele soovijatest pakkuda inimestele tuge, vaid KUIDAS seda ruttu ja õiglaselt teha. Sest aega ja võimalusi enam väga palju jäänud ei ole.

Ühe peamise Eesti arengukoostöö prioriteetriigina on meie Afganistani-suunalised tegevused olnud märgilised naiste ja tüdrukute õiguste tagamisel, hariduse ligipääsu suurendamisel ning tervishoiu arendamisel. See on olnud võimalik tänu kohapealsetele usaldusväärsetele partneritele, kes Eesti ja ka Euroopa Liidu arengukoostöö eesmärgi on ellu viinud. Arengukoostöö Ümarlaud on palunud Välisministeeriumil ja Riigikogu väliskomisjonil viivitamatult leida võimalused Eesti arengukoostöö võtmepartnerite kaitsmiseks ja riigist lahkumiseks.

Arengukoostöö Ümarlaud on katuseorganisatsioon, mis ühendab 35 arengukoostöö ja humanitaarabi valdkonnas tegutsevat vabakonna organisatsiooni.